

*E përkthyer nga gjuha maqedone

MENAXHIMI ME IPA II

Komisioni është përgjegjës për zbatimin e Rregullores IPA. Sipas kësaj Rregulloreje, aktivitetet menaxhohen, monitorohen, vlerësohen dhe raportohen në përputhje me Rregulloren Financiare të KE-së. **(KE, Euratom) Nr. 2018/1046.**

Sipas rregullores financiare, menaxhimi i ndihmës (IPA) mund të zbatohet nëpërmjet:

- menaxhim i drejtpërdrejtë,
- menaxhim i përbashkët
- menaxhim indirekt,

Financimi i komunitetit mund të arrihet përmes **marrëveshjes financiare** midis Komisionit dhe vendit - përfituesi, kontratat e prokurimit ose marrëveshjet e granteve me organe nacionale ose ndërnacionale të sektorit publik, ose me persona fizikë dhe juridikë përgjegjës për zbatimin e veprimit ose nëpërmjet kontratave të punësimit. Për programet ndërkufitare me Shtetet Anëtare, detyrat e zbatimit mund t'u delegohen Shteteve Anëtare dhe në atë rast ato zbatohen nëpërmjet menaxhimit të përbashkët/të ndarë.

Çdo vit, Komisioni i paraqet një raport Parlamentit Evropian dhe Këshillit të Evropës mbi zbatimin e ndihmës, i cili përmban informacion mbi aktivitetet e financuara gjatë vitit dhe mbi gjetjet e monitorimit, duke dhënë një vlerësim të rezultateve të arritura në përdorimin e fondeve.

KOMITETET

Në përputhje me rregulloren IPA, u krijua një Komitet IPA i përbërë nga përfaqësues të vendeve - anëtarë dhe kryesohet nga një përfaqësues i Komisionit dhe NIPAC-ut nga vendi përfitues.

Komiteti i Monitorimit të IPA-s shqyrton efektivitetin e përgjithshëm, efikasitet, cilësi, qëndrueshmëri, koordinimin dhe harmonizimin e zbatimit të të gjitha veprimeve drejt përmbushjes së objektivave. Për këtë qëllim, aty ku është e përshtatshme, Ai mbështetet në informacionin e ofruar nga komitetet sektoriale të monitorimit. Komisioni mund të japë rekomandime për veprime korrigjuese kur është e nevojshme.

Komiteti i Monitorimit të IPA-s përbëhet nga përfaqësues të Komisionit, NIPAC dhe autoritete dhe organe të tjera nacionale përkatëse të përfituesit IPA II dhe aty ku është e përshtatshme, organizatat ndërnacionale, duke përfshirë institucionet financiare ndërnacionale dhe palët e tjera të interesuara, siç janë shoqëria civile dhe organizatat e sektorit privat.

Komiteti i Monitorimit të IPA-s mbledhet të paktën një herë në vit.

Në menaxhim indirekt nga përfituesi IPA II, Komitetet sektoriale të monitorimit krijohen nga përfituesi IPA II. sipas fushës së politikave ose sipas programit.

LLOJET E NDIHMËS

Ndihma financiare nga Unioni mund të ofrohet nëpërmjet llojeve të financimit të parashikuara në Rregullore (BE, Euratom) Nr. 966/2012, veçanërisht:

(a) grante;

(b) kontrata për furnizimin e shërbimeve, mallrave ose punimeve të

ndërtimit; (V) mbështetje buxhetore e përgjithshme ose sektoriale;

(G) kontributet në fondet e krijuara nga Komisioni, sipas anëtarit 187 nga Rregullorja (BE, Euratom) Nr. 966/2012;

(e) instrumente financiare, të tilla si kreditë, garancitë, kapital aksionar ose kuazi- kryeqyteti, investime ose pjesëmarrje dhe instrumente për ndarjen e riskut, sa herë që është e mundur nën drejtimin e BEI-së në përputhje me mandatin e saj të jashtëm sipas Vendimit Nr. 1080/2011/BE, ose ndonjë institucion shumëpalësh evropian, siç është Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim, ose një institucion financiar evropian dypalësh, p.sh. bankat dypalëshe të zhvillimit, mundësisht të kombinuara me grante shtesë nga burime të tjera.

MASAT MBËSHTETËSE

Ndihma mund të përdoret gjithashtu për të mbuluar kostot e aktiviteteve që lidhen me përgatitjen, ndjekjen, kontrollet, auditimet dhe vlerësimet e nevojshme për menaxhimin e programit dhe arritjen e objektivave të tij, në veçanti studimet, takimet, informacionin dhe publicitetin, si dhe kostot e tjera të asistencës administrative dhe teknike nga të cilat Komisioni mund të përfitojë në menaxhimin e programit.

ZBATIMI I NDIHMËS

Komisioni dhe vendet - i përcaktuar nga përdoruesi **marrëveshjet kornizë** për zbatimin e ndihmës.

Qeveria e Republikës së Maqedonisë nënshkroi Marrëveshjen Kornizë me Komisionin Evropian më 27 mars 2015, e cila u ratifikua nga Parlamenti i Republikës së Maqedonisë më 10 qershor 2015. Marrëveshja Kornizë përcakton rregullat për bashkëpunim në lidhje me ndihmën financiare të KE-së në kuadër të zbatimit të ndihmës në kuadër të IPA-s.

Marrëveshje të tjera në lidhje me zbatimin e asistencës do të lidhen midis Komisionit dhe vendit përfitues (marrëveshje sektoriale).

Ndihma sipas Rregullores IPA mund të përdoret nga vendi përfitues pasi të jetë përfunduar dhe të ketë hyrë në fuqi Marrëveshja Kornizë dhe të jetë përfunduar një Marrëveshje Financiare.

Marrëveshja Kornizë IPA II, të cilën Republika e Maqedonisë e ka lidhur me Komisionin Evropian përcakton:

- a) Rregullat për menaxhimin indirekt nga përfituesi IPA II
 - sistemet e menaxhimit dhe kontrollit
 - dispozita të veçanta që lidhen me besimin e detyrave të zbatimit të buxhetit përfituesit IPA II
- b) Rregullat e programimit
- c) Rregullat zbatuese
 - rregulla dhe parime të përgjithshme për zbatim
 - transparencë dhe dukshmëri
 - mbrojtja e të dhënave dhe konfidencialiteti
 - shpërndarja e kapaciteteve dhe taksimi
- d) Rregullat për menaxhimin financiar të asistencës IPA II
 - dispozita të përgjithshme
 - rregullat për menaxhimin indirekt nga përfituesi IPA II
 - mbyllja e një programi
 - mbikëqyrja, kontrolli dhe auditimi dhe mbrojtja e interesave financiare
- dhe) Monitorimi, vlerësimi dhe raportimi
 - monitorim
 - vlerësim
 - njoftim
- f) Dispozitat për programet shumëvjeçare të veprimit me detyrime të përbashkëta
- g) Dispozitat për programet e bashkëpunimit ndërkufitar
 - dispozita të përgjithshme
 - rregullat e programimit
 - operacionet
 - zbatim
 - strukturat dhe organet e programit dhe përgjegjësitë e tyre
 - njoftim
- h) Dispozitat përfundimtare

Për **Sferën politike 4 - bujqësia dhe zhvillimi rural**, Republika e Maqedonisë së Veriut lidhi **Marrëveshje sektoriale** për zbatimin e Programit për Zhvillimin e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (Programi IPARD) bazuar në menaxhim indirekt pa ex-ante kontroll (i mëparshëm).

KONFERENCA E MENAXHIMIT TË IPA II

Komisioni ia beson detyrat e zbatimit të buxhetit përfituesit të IPA II, duke lidhur një marrëveshje financimi në përputhje me dispozitat e neneve 60(1) dhe (2), 61 dhe pika (b) nga neni 184(2) nga Rregullorja (BE, Euratom) Nr. 966/2012.

Përpara se të merret një vendim mbi **transferimin e pushteteve për menaxhim (menaxhim indirekt) lidhur me një program ose masë të një vendi përfitues**, Komisioni siguron që vendi në fjalë i plotëson kushtet e kërkuara në lidhje me sistemet e menaxhimit dhe kontrollit në fuqi.

Sistemet e menaxhimit, kontrollit, mbikëqyrjes dhe auditimit të krijuara nga përfituesi i IPA-s II duhet të sigurojë një sistem efektiv të kontrollit të brendshëm që përfshin të paktën fushat e mëposhtme (COSO përbërësit):

- A. Mjedisi i kontrollit;
- B. Menaxhimi i riskut;
- C. Aktivitetet e kontrollit;
- Ç. Informacion dhe komunikim;
- D. Monitorimi i aktiviteteve.

Me përfundimin e marrëveshjes së parë financiare më 23.12.2015 Në vitin 2014, menaxhimi i Programit të Veprimit IPA II 2014 u transferua.

MBROJTJA E INTERESAVE FINANCIARE TË KOMUNITETIT

Çdo marrëveshje që rrjedh nga Rregullorja IPA duhet të përmbajë dispozita për të mbrojtur interesat financiare të Komunitetit, në veçanti në lidhje me mashtrimin, korrupsionin dhe çdo parregullsi tjetër. Hetimet për mashtrim kryhen nga Zyra Evropiane Kundër Mashtrimit (OLAF). Kontrollat dhe inspektimet në vend kryhen nga Komisioni me qëllim mbrojtjen e interesave financiare të Komuniteteve nga mashtrimet dhe parregullsitë e tjera.

Traktatet parashikojnë gjithashtu që Komisioni dhe Gjykata e Auditorëve do të kenë kompetencën për të kryer auditime, në bazë të dokumenteve dhe në vend, të të gjithë kontraktorëve dhe nënkontraktorëve që kanë marrë fonde Komunitare. Ato gjithashtu parashikojnë që Komisioni do të ketë akses të menjëhershëm për të kryer kontrole dhe inspektime në vend.

Përfituesi i IPA II raporton dyshime për mashtrim dhe parregullsi të tjera që kanë qenë objekt i një konstatimi parësor administrativ ose gjyqësor, pa vonesë do ta informojë Komisionin për progresin e procedurave administrative dhe ligjore. Njoftimi do të bëhet me mjete elektronike duke përdorur një modul të ofruar për këtë qëllim nga Komisioni (Arachne).

RREGULLAT PËR PJESËMARRJEN DHE ORIGJINËN, KUALIFIKIMI PËR MARRJEN E GRANTEVE

Të gjithë personat fizikë që janë shtetas të Shteteve Anëtare ose të gjithë personat juridikë të vendosur në Shtetet Anëtare, vendi përfitues i kësaj Rregulloreje, vendi përfitues i Instrumentit Evropian të Fqinjësisë dhe Partneritetit ose vendi - Shtetet Anëtare të Zonës Ekonomike Evropiane kanë të drejtë të marrin pjesë në prokurime ose kontrata grantesh të financuara sipas kësaj Rregulloreje.

Në përputhje me Rregulloren Financiare (KE, Euratom) nr. 2018/1046, personat fizikë mund të marrin grante.

Lidhur me prokurimin, Direktiva 2014/24/BE e transpozuar në legjislacionin nacional të përfituesit IPA II, do të konsiderohen ekuivalente me rregullat e zbatuara nga Komisioni në përputhje me Rregulloren Financiare. Komisioni mund të pranojë që ky ligj nacional të jetë i zbatueshëm për zbatimin e asistencës IPA II, në përputhje me kushtet e përcaktuara në dispozitën përkatëse të Marrëveshjes së Financimit.

KOHERENCË, PËRSHTATSHMËRI DHE KOORDINIM

Programet dhe projektet e financuara sipas kësaj Rregulloreje duhet të jenë në përputhje me politikat e BE-së. Ato duhet të jenë në përputhje me marrëveshjet e lidhura midis Komunitetit dhe Shteteve Anëtare të tij me vendet përfituese dhe duhet të respektojnë detyrimet që rrjedhin nga marrëveshjet shumëpalëshe që ato kanë nënshkruar.

Komisioni dhe Shtetet Anëtare sigurojnë koherencë dhe koordinim midis ndihmës së Komunitetit të ofruar sipas kësaj Rregulloreje dhe ndihmës financiare të ofruar nga Komuniteti dhe Shtetet Anëtare nëpërmjet instrumenteve të tjera financiare të brendshme dhe të jashtme dhe ndihmës së ofruar nga Banka Evropiane e Investimeve.

NDËRPRERJA E NDIHMËS

Respektim për:

- parimet e demokracisë,
- sundimi i ligjit dhe të drejtat e njeriut dhe të pakicave,
- si dhe liritë themelore,

është një element themelor për zbatimin e kësaj Rregulloreje dhe për ofrimin e ndihmës në përputhje me të.

Nëse vendi përfitues **nuk do t'i respektojë** këto parime ose angazhimet e përfshira në partneritetet përkatëse me BE-në, ose progresi në përmbushjen e kriterëve të pranimi është i pakënaqshëm, Këshilli, me propozim të Komisionit, mund të ndërmarrë hapa të përshtatshëm në lidhje me çdo ndihmë të dhënë sipas kësaj Rregulloreje. Parlamenti Evropian informohet plotësisht dhe menjëherë për çdo vendim të marrë në këtë kontekst.

VLERËSIMI

Komisioni vlerëson rregullisht rezultatet dhe efikasitetin e politikave dhe programeve, si dhe efektivitetin e programimit, për të përcaktuar nëse objektivat janë përmbushur dhe për të mundësuar dhënien e rekomandimeve për përmirësimin e operacioneve të ardhshme. Hartimi i programit dhe ndarja e burimeve/fondeve do të varet nga këto rezultate.

